

VALTSU lausunnot

Jätealan yhteistyöryhmä 16.12.2021

Neuvotteleva virkamies

Sirje Stén, YM

VALTSU lausunnoista

- Lausunnoilla 18.10.-19.11.
 - 75 lausuntoa - 8 lausuntoa ei ole lausuntopalvelussa, mutta löytyvät hankeikkunasta
 - Lausuntopalautteen käsittely kesken
 - Erityisesti toimenpide-osan käsittelyyn menee vielä aikaa.
 - Lausuntopalautteen käsittelyn jälkeen valtioneuvostoon, tosin käännösaikataulu yms. vaikuttavat asiaan.

Yleisiä huomioita:

- Osalla lausujista toiveita VALTSUn laajentamisesta
 - Direktiivipohjainen sisältö, jätedirektiivi jo vaatimuksiltaan hyvin laaja
 - Sisältöä voisi toki lisätä, mutta siinä tapauksessa tarvittaisiin lisää huomattavasti resursseja.
 - Kiertotalousohjelma toivottavasti vastaa joihinkin toiveista
 - Etusijajärjestys huomioitu tavoitteissa ja toimenpiteissä

Sisällys

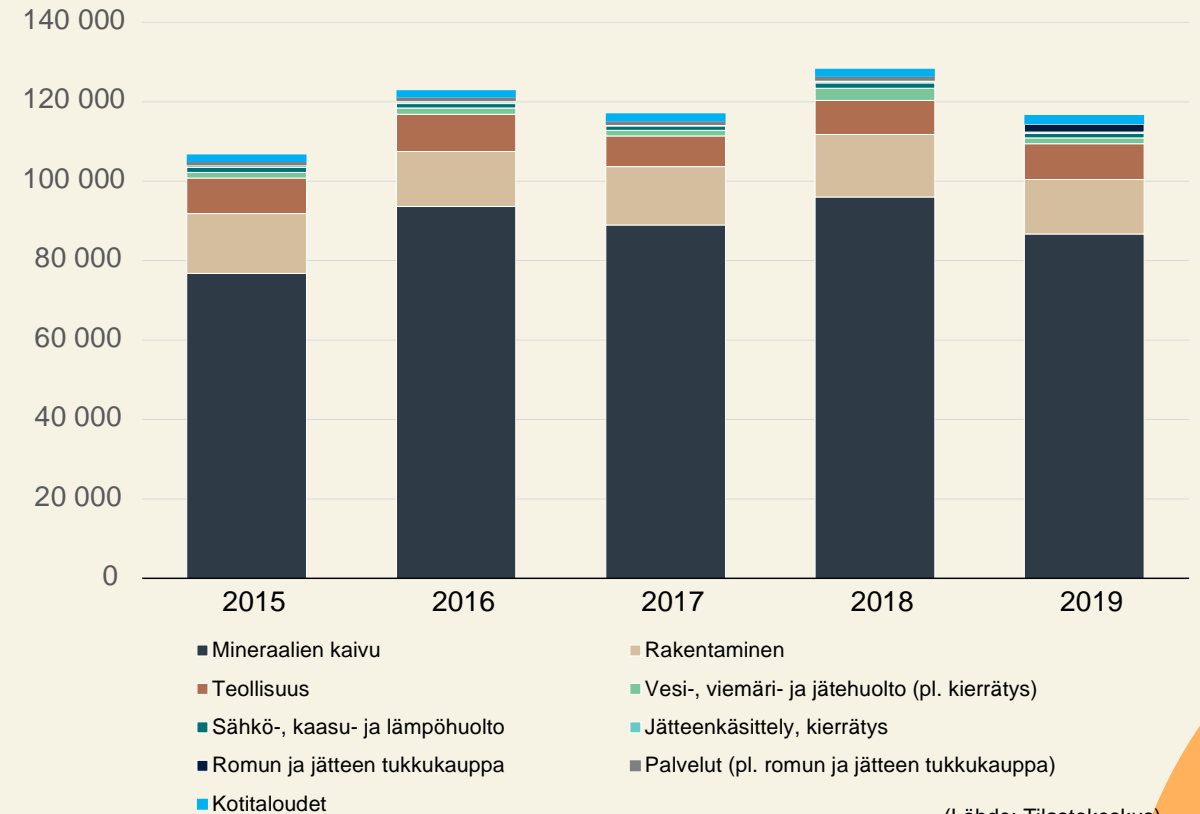
1. Johdanto
- 2. Visio vuoteen 2030**
- 3. Keräysjärjestelmät, laitospaasiteettitarve ja sijoittumisperusteet**
4. Tavoitteet ja toimenpiteet vuoteen 2027
 1. Tiedon oikeellisuus ja digitaalisuus
 2. Jätteen synnyn ehkäisy - yleiset toimenpiteet
 3. Yhdyskuntajätteet
 4. Pakkausjätteet
 5. Kertakäyttömuovituotteiden vähentäminen
 6. Biohajoavat jätteet
 7. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu
 8. Rakentamisen jätteet
- 5. Jätesuunnitelman laadinta ja vaikutukset (SOVA)**
- 6. Seuranta**

Visio

- Lausuntoja tästä osasta 53 kpl lausuntopalveluun
- Pääosin lausunnoissa pidettiin visiota hyvänä, osa erityisesti yritystoimijoista totesi vision olevan jo nyt normaalia toimintaa
- Lausunnoissa korostui se, että nykyiseen VALTSUn visioon lisättyjä kohtia mm. lainsäädännöstä ja digitaalisesta tiedon saatavuudesta pidettiin hyvinä
- Kritiikkiä tuli mm. siitä, että etusijajärjestystä ei ole korostettu tarpeeksi ja että vision pitäisi olla kunnianhimoisempi.

Jättemäärä toimialoittain (1000 t/v)

(Lähde: Tilastokeskus)

Keräysjärjestelmä, kapasiteettitarpeet ja sijoittumisperusteet (luku 3) 1/2

- Luvusta 3 antoi kommentteja yhteensä 39 eri tahoa.
- Yleisesti ottaen kommentit sisälsivät sekä kannatusta että kritiikkiä luvun linjauksille. Esiin nostettiin puuttuvia näkökulmia tai korjaustarpeita. Kommenteissa tarjottiin myös hyödyllistä lisätietoa.
- Useammassa lausunnossa pidettiin hyvänä suunnitelman linjausta: ”yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteen saavuttamiseen on mekaanis-biologisista laitoksista vain vähän tukea EUn kierrätysasteen laskentasäännösten ja lannoitevalmistelainsäädännön rajoitusten vuoksi, ja siksi näiden laitosten perustamiseen tulee suhtautua varauksella”.
- Lapin alueen viranomaisilta ja toimijoilta tuli lukuun 3 paljon kommentteja, tietoa ja tarkennuksia Lapin jätehuollon erityispiirteiden näkökulmasta.
- Biohajoavien jätteiden käsittelyyn lukuisia kommentteja: laitosverkoston kattavuuteen, erilaisten jakeiden käsittelytapoihin, alueellisiin käsittelytarpeisiin, biopolttoaineiden valmistukseen, käsittelyn hallinnollisiin menettelyihin, termeihin.

Keräysjärjestelmä, kapasiteettitarpeet ja sijoittumisperusteet (luku 3) 2/2

- Esitettiin, että suunnitelman näkemys polttokapasiteetin tarpeesta on liian suuri ja ristiriidassa materiaalikiertojen edistämisen kanssa.
- Kaatopaikkasijoittamisesta annettiin paljon palautetta. Esitettiin, että jätteen loppusijoituksen merkitys tulisi olla selkeästi esillä kierrätys- ja hyödyntämiskelvottomien jätevirtojen kiertotalouden mukaisena käsittelyratkaisuna. Lisäksi huomautettiin, että lainsäädännössä tulisi selkeästi määritellä ne jätevirrat, joiden prosessointi kierrätysmateriaaleiksi ei ole teknisesti ja taloudellisesti järkevää.
- Esitettiin, että kaavoitus on tärkeämpi tekijä jätteenkäsittelylaitosten sijoittumisessa kuin mitä suunnitelmassa todetaan.
- Laajasti esitettiin, että Suomeen tarvitaan uusia lajittelu- ja kierrätyslaitoksia, joiden investointeja tulisi tukea julkisilla varoilla. Muovinkierrätyslaitosinvestointeja tulisi edistää myös Valtsulla.

Seuranta

- Esitettiin, että seuranta on kuvattu yleisellä tasolla hyvin ja valitut indikaattorit ovat kohtuullisen yksinkertaiset.
- Todettiin, että johtuen puutteellisesta jätetiedosta indikaattoreiden määrä on hyvä pitää rajallisina. Tiedon mahdollisesti karttuessa indikaattoreita on syytä tarkastella uudelleen.
- Todettiin, että koska jätesuunnitelmassa on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, olisi tärkeää pystyä seuraamaan jätehuollon tai ainakin yhdyskuntajätehuollon kustannusten sekä työllisyyden kehitystä.
- Ehdotettiin, että Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 väliarvioinnin yhteydessä lisätään suunnitelmaan alueellista näkökulmaa.

Vaikutusten arviointi 1/2

- Vaikutusarvioinnista lausui kaikkiaan 24 tahoa. Lausunnot sisälsivät voittopuolisesti kritiikkiä.
- Esitettiin, että suunnitelmasta on nähtävissä, että suunnitelman vaikutusten arviointi on kytkeytynyt osaksi jätesuunnitteluprosessia, kuten pitääkin.
- Arvioinnin katsottiin jääneen melko yleiselle tasolle, vaikka useassa lausunnossa todettiin, että strategisen ohjelman vaikutusten etukäteisarviointi on monin tavoin haastavaa sen laajan sisällön takia.
- Esitettiin, että vaikutusten arviointia koskeva liite vaikuttaa irralliselta suhteessa valtakunnallisen jätesuunnitelman päivitykseen ja sen kappaleessa 6 esitettyyn sanalliseen vaikutusten arviointiin.

Vaikutusten arviointi 2/2

- Arvioinnin haastavuutta todettiin lisäävän mm. se, että ehdotetut toimenpiteet ovat erityyppisiä kehitys-, tutkimus- ja kokeiluhankkeita, joiden vaikuttavuus riippuu lähinnä siitä, miten yksityiset yritykset ja julkiset toimijat niihin reagoivat. Esitettiin, että vaikutusten arvioinnissa olisi ollut hyvä tuoda esille laajemmin niitä epävarmuuksia, joita suunnitelman tavoitteiden toteutumiseen liittyy.
- Huomautettiin, että toimenpiteiden taloudelliset ja yritysvaikutukset jäävät vaikutusten arvioinnissa ohueksi ja toivottiin, että eri toimenpiteistä tehtäisiin tarkemmat vaikutusarviointit.

Lausuntojen huomioon ottaminen

- Yksittäiset pienet huomiot ja virheet korjataan (mm. kapasiteetit)
- Ympäristöterveys ja –turvallisuus huomioidaan paremmin johdannossa yleisissä periaatteissa.
- Käsittelykapasiteetti –luvussa luetaan teksti vielä läpi lausunnot huomioiden ja pohditaan tarkasti tekstin muotoiluja.
- Päivitetään vaikutusten arviointi siltä osin kuin on tarkennuksia ja parannusehdotuksia resurssien puitteissa ja toimenpiteiden lausuntojen tarkastelun jälkeen.

Eteneminen

- Toimenpiteisiin kohdistuneiden lausuntojen tarkastelu ja toimenpiteiden muutostarpeet
- Lausuntoyhteenveto + lausuntojen huomioon ottaminen ja muutokset VALTSUun
 - > ohjausryhmälle tiedoksi
- Käännös ruotsiksi
- Esittelyyn valtioneuvostoon tavoitteena helmikuu

Kiitos!

Lisätietoja:

<https://ym.fi/valtakunnallinen-jatesuunnitelma>

Sirje Stén

sirje.sten@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

